

PRAVILNIK
O MJERITELJSKIM USLOVIMA ZA MJERILA I
MJERNE SISTEME ZA MJERENJE
PROTOKA/VOLUMENA TEČNOG NAFTNOG GASA¹

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.
(Predmet)

Pravilnikom o mjeriteljskim uslovima za mjerila i mjerne sisteme za mjerenje protoka/volumena tečnog naftnog gasa propisuju se mjeriteljski i tehnički uslovi koje moraju ispunjavati mjerila i mjerni sistemi za mjerenje protoka/volumena tečnog naftnog gasa (u daljem tekstu: Dispenzeri LPG), njihovo označavanje, način ocjenjivanja usklađenosti, uslovi i način mjeriteljskog nadzora mjerila i mjernih sistema u upotrebi.

Član 2.
(Primjena)

- (1) Ovaj Pravilnik se primjenjuje na mjerila i mjerne sisteme, odnosno dispenzere tečnog naftnog gasa (smjesa propana i butana) kojima se pune motorna vozila.
- (2) Pravilnik se ne primjenjuje za mjerila i mjerne sisteme koji služe za mjerenje tečnih naftnih goriva, kriogenih tečnosti, komprimiranog prirodnog gasa (CNG), ili rastvora uree, poznatih pod komercijalnim nazivom "AdBlue".

Član 3.
(Termini i definicije)

- (1) Pojedini izrazi i skraćenice koje se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:
 - a) **Tečni naftni gas (Liquefied Petroleum Gas – LPG)** je ukapljena smjesa propana i butana koja se dobija preradom sirove nafte.
 - b) **Dispenser LPG** je mjerni sistem koji mjeri proteklu količinu (volumen) tečnog naftnog gasa a sastoji se od mjerila protoka, dodatnih i pomoćnih uređaja.
 - c) **Mjerilo protoka - volumetar** je volumetrijsko mjerilo protoka/volumena kojim se mjeri ukupno protekli volumen tečnog naftnog gasa.
 - d) **Diferencijalni ventil** je uređaj za održavanje pritiska kojim se obezbjeđuje da tečni naftni gas u dispenseru bude uvijek u tečnom stanju.
 - e) **Uređaj za konverziju** je uređaj koji izmjerene vrijednosti volumena tečnog naftnog gasa konvertuje u vrijednosti na standardnim uslovima.
 - f) **Uređaj za istakanje (slavina/pipac)** je uređaj putem kojeg se usmjerava i reguliše protok tečnog naftnog gasa i koji posjeduje mehanizam za automatsko zatvaranje.
 - g) **Uređaj za plaćanje unaprijed (pre-payment)** je uređaj koji omogućava plaćanje unaprijed za određenu, unaprijed definisanu količinu (volumen) tečnog naftnog gasa za istakanje.
 - h) **Uređaj za unaprijed definisanje količine tečnog naftnog gasa za istakanje (pre-set)** je uređaj putem kojeg kupac unaprijed definiše količinu (volumen) tečnog naftnog gasa koju želi istočiti.
 - i) **Sistem za samousluživanje** je sistem koji omogućava kupcu da koristi dispenser za istakanje za svoje potrebe.

¹ Aneks VII Direktive 2014/32/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na stavljanje na raspolaganje mjernih instrumenata na tržištu, izmijenjena i dopunjena Delegiranom direktivom Komisije (EU) 2015/13

- j) **Uređaj za samousluživanje** je poseban uređaj sistema za samousluživanje koji omogućava korištenje jednog ili više dispenzera u konkretnom sistemu samousluživanja.
- k) **Pokazni uređaj** je uređaj na kojem se ispisuju rezultati mjerenja i drugi podaci.
- l) **Totalizator** je uređaj putem kojeg se kontinuirano mjeri količina (volumen) istočenog tečnog naftnog gasa od vremena postavljanja dispenzera.
- m) **Separator gasa** je uređaj za kontinuirano odvajanje i eliminaciju gasa iz sistema za mjerenje.
- n) **Radni uslovi** su propisani uslovi u okviru kojih dispenzer treba da radi bez narušavanja mjeriteljskih karakteristika i ugrožavanja najveće dozvoljene greške.
- o) **Standardni uslovi** su unaprijed propisani uslovi na koje se vrši konverzija ili kompenzacija izmjerenog volumena pri mjernim uslovima (npr. standardna temperatura $t=15^{\circ}\text{C}$).
- p) **Mjerni opseg** je opseg protoka od najmanjeg do najvećeg uključujući i granične vrijednosti $Q_{\min}$ i $Q_{\max}$.
- r) **Minimalni ($Q_{\min}$) i maksimalni protok ($Q_{\max}$)** su najmanji i najveći protok tečnog naftnog gasa pri kojem greška dispenzera ne prelazi granicu najveće dozvoljene greške.
- s) **Najveća dozvoljena greška mjerenja** predstavlja ekstremnu vrijednost greške mjerenja koja je dozvoljena u odnosu na poznatu referentnu vrijednost veličine, propisana adekvatnom legislativom za data mjerenja, mjerilo ili mjerni sistem.
- t) **Minimalno mjerena količina** je najmanja količina (volumen) tečnog naftnog gasa koja se može jednokratno izmjeriti a da pri tome greška mjerenja ne prelazi granicu najveće dozvoljene greške.
- u) **Imenovano tijelo za ocjenjivanje usklađenosti** (u daljem tekstu Imenovano tijelo) je pravno lice koje je imenovano za obavljanje aktivnosti u skladu s tehničkim propisima donesenim u svrhu provođenja Zakona o mjeriteljstvu BiH. Imenovana tijela mogu uključivati certifikacijska tijela, inspekcijiska (nadzorna) tijela, laboratorije u javnom i privatnom sektoru, kao i laboratorije Instituta i druga tijela koja zadovoljavaju zahtjeve relevantnog propisa.
- v) **Normativni dokument** je dokument koji sadrži tehničke specifikacije koje je usvojila Međunarodna organizacija za zakonsko mjeriteljstvo (OIML).
- z) **Verifikacija dispenzera** LPG (prva, naredna i vanredna) je procedura, koja obuhvata pregled, ispitivanje, označavanje (žigosanje) i izdavanje certifikata o verifikaciji, odnosno rješenja o ispravnosti dispenzera, kojim se potvrđuje da isti ispunjava propisane mjeriteljske zahtjeve.
- (2) Drugi izrazi koji se upotrebljavaju u ovom Pravilniku, a nisu definisani u ovom članu, imaju opšta značenja u oblasti mjeriteljstva definisana Zakonom o mjeriteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/01) i podzakonskim aktima proizašlim iz navedenog Zakona.

II. MJERITELJSKO – TEHNIČKI USLOVI

Član 4.

(Mjerne jedinice)

- (1) Korištene jedinice za količinu (volumen) istočenog tečnog naftnog gasa su mjerne jedinice propisane Zakonom o mjernim jedinicama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/01).

- (2) Izmjerenе vrijednosti se iskazuju u litrima (L) ili kubnim metrima (m^3) ili pak njihovim decimalnim umnošcima.

Član 5.

(Mjerni opseg)

- (1) Mjerni opseg dispenzera je predstavljen opsegom protoka volumetra od minimalnog ($Q_{\min}$) do maksimalnog ($Q_{\max}$) uključujući i granične vrijednosti.
- (2) Odnos maksimalnog i minimalnog protoka mora biti $Q_{\max}/Q_{\min} \geq 5$.
- (3) Minimalno mjerena količina tečnog naftnog gasa se označava kao 1×10^0 ; 2×10^0 ; 5×10^0 jedinica volumen, gdje je "n" cijeli broj, pozitivan, negativan ili jednak nuli. Deklarisana vrijednost minimalno izmjerene količine ne smije biti veća od najmanje vijednosti bilo kog sastavnog dijela dispenzera.
- (4) Ukoliko dispenzer ima dva ili više paraleleno postavljena mjerila protoka onda zbir graničnih vrijednosti pojedinačnih mjerila mora zadovoljavati uslov iz stava (1) ovog člana.
- (5) U okviru deklarisanog mjernog opsega dispenzer LPG mora raditi unutar granica najveće dozvoljene greške propisane ovim Pravilnikom.

Član 6.

(Klasa tačnosti)

- (1) Klasa tačnosti dispenzera LPG za mjerenje protoka/volumena tečnog naftnog gasa je 1.0 što podrazumjeva da se mjerenje provodi pri temperaturi medija koja je jednaka ili veća od -10°C .

Član 7.

(Najveća dozvoljena greška)

- (1) Najveća dozvoljena greška je definisana prema količini, odnosno volumenu (V) istočenog tečnog naftnog gasa i klasi tačnosti dispenzera (1.0%), kako je to dato u slijedećim tabelama

Tabela 1: $V \geq 2 \text{ L}$

	Najveća dozvoljena greška (%)
Mjerni sistem – Dispenzer (A)	1.0
Mjerilo – Pojedinačni mjerni instrument (B)	0.6

Tabela 2: $V < 2 \text{ L}$

Istočena količina (V)	Najveća dozvoljena greška (%)
$V < 0.1 \text{ L}$	4 x vrijednosti iz Tabele 1 (za 0.1 L)
$0.1 \text{ L} \leq V < 0.2 \text{ L}$	4 x vrijednosti iz Tabele 1
$0.2 \text{ L} \leq V < 0.4 \text{ L}$	2 x vrijednosti iz Tabele 1 (za 0.4 L)
$0.4 \text{ L} \leq V < 1 \text{ L}$	2 x vrijednosti iz Tabele 1
$1 \text{ L} \leq V < 2 \text{ L}$	Vrijednosti iz Tabele 1 (za 2 L)

- (2) Nezavisno od izmjerene količine najveća dozvoljena greška je vrijednost koja je veća od:
- apsolutne vrijednosti najveće dozvoljene greške kako je dato u Tabelama 1 ili 2, ili
 - apsolutne vrijednosti najveće dozvoljene greške za najmanju mjerenu količinu ($E_{\min}$).
- (3) Za istočenu količinu tečnog naftnog gasa $V \geq 2 \text{ L}$, primjenjuju se slijedeći uslovi:
- $E_{\min} \geq 2R$, gdje je R najmanji interval skale pokaznog uređaja (rezolucija)
 - $E_{\min} = (2 \times \text{MMQ}) \times (A/100)$ gdje je A dato u Tabeli 1 a MMQ je minimalno mjerena količina.

- (4) Za istočenu količinu tečnog naftnog gasa $V_{\min}$ je dvostruka vrijednost najveće dozvoljene greške Tabele 2.
- (5) Najveća dozvoljena greška konvertovanih vrijednosti je jednaka vrijednostima datim u Tabeli 1 (A).
- (6) Najveća dozvoljena greška uređaja za konverziju se računa prema izrazu $\pm(A - B)$, gdje su vrijednosti A i B date u Tabeli 1.
- (7) Pojedini dijelovi uređaja za konverziju mogu biti ispitani zasebno:
- Računska jedinica: Najveća dozvoljena greška iznosi 1/10 od vrijednosti datih u Tabeli 1 (A).
 - Dodatni uređaji: Najveće dozvoljene greške pojedinih uređaja su date u sljedećoj tabeli s tim što se navedene vrijednosti primjenjuju na vrijednosti koje mjeri uređaj za konverziju.

Tabela 3:

Izmjerene vrijednosti	Najveća dozvoljena greška (%)
Temperatura	$\pm 0.5^{\circ}\text{C}$
Gustina	$\pm 2 \text{ kg/m}^3$
Pritisak: $P < 1 \text{ MPa}$ $1 < P < 4 \text{ MPa}$ $P > 4 \text{ MPa}$	$\pm 50 \text{ kPa}$ $\pm 5 \%$ $\pm 200 \text{ kPa}$

- (8) Najveća dozvoljena greška izraza/funkcije koji se koristi za izračunavanje karakterističnih veličina iz Tabele 3 iznosi 2/5 od njihovih najvećih dozvoljenih grešaka.
- (9) Zahtjev propisan za računsku jedinicu odnosi se na bilo koje izračunavanje a ne samo na uređaj za konverziju.
- (10) Najveća dozvoljena greška za dispencer LPG pri ispitivanjima za ocjenjivanje usklađenosti (ispitivanje tipa, prva, naredna i vanredna verifikacija) data je u Tabeli 1, linija A.
- (11) Najveća dozvoljena greška pri mjeriteljskom nadzoru dispencera u upotrebi jednaka je vrijednosti najveće dozvoljene greške definisane u Tabeli 1, linija A.
- (12) Ukoliko tokom ispitivanja sve greške imaju isti znak, najmanje jedna od njih u rasponu protoka od $0.25Q_{\max}$ do $Q_{\max}$ mora biti manja od jedne polovine najveće dozvoljene greške kako bi se spriječila zloupotreba i davanje prednosti nekoj od strana.

Član 8.

(Radni uslovi)

Proizvođač mora specificirati radne uslove, kako slijedi:

- minimalni ($Q_{\min}$) i maksimalni ($Q_{\max}$) protok pri čemu opseg protoka mjernog sistema mora biti u opsegu protoka svih njegovih elemenata, naročito mjerila protoka,
- naziv medija ili, ako je relevantno, tačne vrijednosti ili opsege gustine i viskoziteta tečnog naftnog gasa u okviru kojih neće doći do promjene mjeriteljskih karakteristika dispencera,
- minimalne i maksimalne vrijednosti temperature tečnog naftnog gasa ($t \geq -10^{\circ}\text{C}$),
- minimalne i maksimalne vrijednosti pritiska tečnog naftnog gasa,
- minimalna i maksimalna temperatura okoline (minimalno -25°C do $+50^{\circ}\text{C}$),
- mehanička/elektromagnetna klasifikacija (minimalno M2/E2),
- nominalna vrijednost mrežnog (AC) napona i/ili granice napona za istosmjerni (DC) izvor napajanja.

Član 9.

(Standardni uslovi)

Standardna temperatura za tečni naftni gas je 15°C .

Član 10.

(Konstrukcija)

- Osnovni uređaji od kojih se sastoji mjerni sistem, odnosno dispencer LPG su:
 - mjerilo protoka – volumetar,
 - brojčanik/totalizator,
 - pokazni uređaj na kojem treba biti iskazano:
 - Količina jednokratno istočenog tečnog naftnog gasa (L),
 - Jedinična cijena (KM/L),
 - Cijena jednokratno istočenog tečnog naftnog gasa (KM),
 - Ukupno istočena količina tečnog naftnog gasa – brojčanik/totalizator (L)
 - uređaj za nulovanje,
 - uređaj za istakanje tečnog naftnog gasa (pipac),
 - separator gasa,
 - diferencijalni ventil.
- Ukoliko je primjenjivo, dispencer LPG treba biti opremljen dodatnim uređajima koji obezbjeđuju funkcionisanje i ispravan rad, kao što su:
 - pumpa,
 - filter,
 - uređaj za konverziju.
- Na dispencer LPG se mogu postaviti i drugi pomoćni uređaji koji nemaju uticaj na mjeriteljske karakteristike, kao što su:
 - uređaj za samousluživanje,
 - uređaj za unaprijed definisanje količine tečnog naftnog gasa za istakanje (pre-set),
 - uređaj za plaćanje unaprijed (pre-payment),
 - uređaj za štampanje,
 - memorijski uređaj.
- Zahtjevi u pogledu konstrukcije dispencera LPG su sljedeći:
 - potrebno je obezbijediti uslove da tečni naftni gas u dispenceru bude uvijek u tečnom stanju što se postiže ispravnim funkcionisanjem uređaja za održavanje pritiska,
 - sigurnosni ventil moraju biti ugrađeni u mjerni sistem u cilju obezbjeđenja od pojave velikih pritisaka,
 - mjerilo pritiska tečnog naftnog gasa treba biti postavljeno u blizini volumetra, uzvodno od uređaja za održavanje pritiska,
 - dispencer LPG mora posjedovati uređaj za mjerenje temperature tečnog naftnog gasa,
 - mjesto za postavljanje termometra za mjerenje temperature tečnog naftnog plina pri verifikaciji treba predvidjeti u blizini volumetra,
 - spajanje gasnih faza rezervoara tečnog naftnog gasa i rezervoara automobila nije dopušteno,
 - postavljanje nepovratnog ventila iza volumetra je obavezujuće. Pad pritiska na ventilu treba biti dovoljno mali da se može smatrati zanemarivim u odnosu na pad pritiska u kompletnoj hidrauličnoj liniji,
 - ukoliko dispencer posjeduje uređaj za konverziju trebaju biti obezbijeđeni preduslovi da se mogu očitati i konvertovane i nekonvertovane vrijednosti proteklog volumena tečnog naftnog gasa,
 - crijeva za isporuku tečnog naftnog gasa trebaju biti pričvršćena na dispencer pomoću konektora za "crijeva pod pritiskom",

- j) pokazivači jednokratno istočesto tečnog naftnog gasa i cijene moraju posjedovati uređaje za nulovanje koji moraju raditi sinhrono i mora biti obezbijeđeno da nije moguće započeti novo istakanje ako pokazivači nisu nulovani,
 - k) nakon nestanka električne energije elektronski pokazni uređaj mora nastaviti prikazivati vrijednosti najmanje 15 minuta,
 - l) dispencer mora biti konstruisan na način da ne može nastaviti istakanje ukoliko prestanak napajanja električnom energijom bude duži od 15 sekundi,
 - m) ukoliko više dispencera koristi jedan uređaj za samousluživanje onda svaki od dispencera mora posjedovati identifikacijsku oznaku,
 - n) za softver koji je od značaja za mjeriteljske karakteristike treba obezbijediti uslove za laku identifikaciju,
 - o) sigurnosni uređaji koji se postavljaju ne smiju uticati na mjeriteljske karakteristike dispencera,
 - p) proizvođač treba obezbijediti preduslove za postavljanje elemenata zaštite od neovlaštene manipulacije kao i mjesta za postavljanje verifikacione naljepnice.
- (5) Detaljan opis konstruktivnih elemenata dispencera LPG su dati u aktuelnoj verziji preporuke OIML R-117.

III. NATPISI I OZNAKE

Član 11.

(Natpisi i oznake)

- (1) Dispenceri LPG koji se stavljaju na tržište, neophodno je da sadrže uputstva koje su potrebna za njihovu pravilnu upotrebu. Uputstva moraju biti na jednom od službenih jezika u upotrebi u Bosni i Hercegovini.
- (2) Natpisi i oznake na dispencerima LPG su u skladu sa Pravilnikom o postupcima ocjenjivanja usklađenosti.
- (3) Dispenceri LPG koji se uvoze iz EU, a koji su usklađeni sa zahtjevima iz ovog Pravilnika, prije stavljanja na tržište i/ili u upotrebu, moraju biti označena znakom usklađenosti i dopunskom mjeriteljskom oznakom u skladu sa važećim EU propisima. Znak usklađenosti i dopunska mjeriteljska oznaka moraju biti neizbrisivi.
- (4) Ukoliko je postupak ocjenjivanja usklađenosti obavljen u Bosni i Hercegovini iza znaka usklađenosti i dopunske mjeriteljske oznake stavlja se jedinstven broj Imenovanog tijela u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za imenovanja tijela za ocjenjivanje usklađenosti mjerila. Jedinstveni broj odgovarajućeg Imenovanog tijela mora biti neizbrisiv. Sve oznake moraju biti jasno vidljive i lako pristupačne.
- (5) Specifičnosti vezane za natpise i oznake za dispencere LPG date su u Aneksu.

IV. OCJENJIVANJE USKLAĐENOSTI

Član 12.

(Ocjenjivanje usklađenosti)

- (1) Ocjenjivanje usklađenosti dispencera LPG sa mjerodavnim bitnim zahtjevima provodi se, prema izboru proizvođača, primjenom jednog od modula ocjenjivanja navedenih u Pravilniku o postupcima ocjenjivanja usklađenosti mjerila. Kombinacije modula koji se mogu primijeniti u postupku ocjenjivanja usklađenosti na dispencere LPG su: B + F ili B + D ili H1 ili G.
- (2) Ispitivanje se provodi primjenom odgovarajućih metoda i postupaka navedenih u relevantnim normativnim dokumentima, kako bi se potvrdila njihova usklađenost sa zahtjevima ovog Pravilnika. Normativni dokument za postupak ocjenjivanja usklađenosti dispencera LPG je

- međunarodna preporuka OIML R 117 – Dinamički mjerni sistemi za mjerenje tečnosti koje nisu voda.
- (3) Do izdavanja odgovarajućih tehničkih propisa o načinu verifikacije dispencera LPG od entitetskih institucija za mjeriteljstvo, u postupku prve verifikacije kao referentni dokument koristit će se međunarodna preporuka OIML R 117-2 dok će se u postupku naredne verifikacije koristiti metode i postupci opisani u relevantnom nacionalnom uputstvu, kao što je to i predviđeno u OIML R-117-1 (tačka 6.3), te eventualne specifičnosti navedene u odobrenju tipa predmetnog dispencera..
- (4) Nadzor nad dispencerima u upotrebi obavlja se na isti način kao i postupak verifikacije definisan u stavu (3) ovog člana, uključujući i najveće dozvoljene greške definisane ovim Pravilnikom.
- (5) Za dispencere LPG obavezno je ispitivanje tipa, iza kojeg slijedi prva verifikacija. Samo odobreni dispenceri sa službenom oznakom dodijeljenom od strane Instituta za mjeriteljstvo BiH mogu biti predmet narednih i vanrednih verifikacija.
- (6) Periodi verifikacije su definisani Naredbom o mjerilima u zakonskom mjeriteljstvu i rokovima verifikacije ("Službeni glasnik BiH" br. 67/12 i 75/14).

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 13.

(Prelazne i završne odredbe)

- (1) Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti: Pravilnik o metrološkim uslovima za sprave za merenje tečnih goriva ("Službeni list SFRJ", br. 48/85 i 20/86), za nova mjerila koja su predmet ocjenjivanja usklađenosti i stavljanja na tržište.
- (2) Mjerila koja su u postupku odobrenja tipa na dan stupanja ovog Pravilnika mogu se ispitati i odobriti u skladu sa zahtjevima Pravilnika iz prethodnog stava.
- (3) Prva verifikacija mjerila koja imaju važeće Certificate o odobrenju tipa mjerila izdate do dana stupanja na snagu ovog Pravilnika i mjerila iz stava (2) ovog člana koja dobiju certifikat o odobrenju tipa mjerila, moći će se obavljati do isteka roka važenja certifikata o odobrenju tipa.
- (4) Mjerila kojima je istekao rok važenja certifikata o odobrenju tipa, ne mogu biti predmet prve verifikacije.
- (5) Mjerila koja su na propisan način puštena u upotrebu ranije, prije objave ovog Pravilnika mogu se nastaviti koristiti i nakon isteka važenja certifikata o odobrenju tipa mjerila ukoliko ispunjavaju granice najveće dozvoljene greške navedene u relevantnom propisu u vrijeme puštanja istih u upotrebu.
- (6) Institut će izdati Rješenje o povlačenju onog tipa mjerila za koje se utvrdi da više nije pogodno za upotrebu u mjeriteljskom sistemu.
- (7) Propisi Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine usaglasile se sa odredbama ovog Pravilnika u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu.

Član 14.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-02-2-474-13/18
03. aprila 2018. godine
Sarajevo

Direktor
Instituta za mjeriteljstvo BiH
Zijad Džemić, s. r.

Aneks

– Natpisi i oznake –

Specifični natpisi i oznake za dispenzere LPG, kao i za pojedine dijelove sistema dati su u nastavku:

- Proizvođač i tip dispenzera,
- Serijski broj i godina proizvodnje,
- Minimalni ($Q_{\min}$) i maksimalni ($Q_{\max}$) protok,
- Minimalni (ako je potrebno) i maksimalni radni pritisak,
- Minimalno mjerena količina (MMQ),
- Naziv medija ili opseg relevantnih karakteristika kao što su gustina i/ili viskozitet,
- Minimalna i maksimalna temperatura okoline,
- Mehanička i elektromagnetna klasifikacija,
- Nominalna vrijednost mrežnog (AC) napona i/ili granice napona za istosmjerni (DC) izvor napajanja,
- Klasa tačnosti,
- Broj certifikata o ispitivanju,
- Službena oznaka.

Natpisne pločice pojedinih dijelova mjernog sistema treba da sadrže slijedeće podatke:

- Proizvođač i tip,
- Serijski broj,
- Relevantne tehničke karakteristike konkretnog uređaja,
- Broj certifikata o ispitivanju (ukoliko je primjenjivo),
- Službena oznaka (ukoliko je primjenjivo).